

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Професійний розвиток педагога

МАТЕРІАЛИ
ІІІ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
“СУЧАСНИЙ ВЧИТЕЛЬ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ:
АКТУАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРІОРИТЕТИ”

30 Листопада - 1 грудня 2016 року
м. Рівне

Рівне
2016

УДК 373.3.011.3-051:005.336.5

ББК 74.204.2

П- 84

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради педагогічного факультету Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 11 від 22.11.2016 р.)

Програмний комітет:

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, ректор РДГУ – голова оргкомітету;

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук., професор, перший проректор РДГУ – **заступник голови оргкомітету**;

Сілков Валерій Васильович – кандидат педагогічних наук, професор, декан педагогічного факультету РДГУ;

Колупасва Тетяна Євстафіївна – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки початкової освіти РДГУ;

Боровець Олена Віталіївна – кандидат педагогічних наук, доцент;

Бричок Світлана Борисівна – кандидат педагогічних наук, доцент;

Веремчук Алла Петрівна – кандидат педагогічних наук, доцент;

Гудовсек Оксана Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент;

Мищенко Оксана Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент;

Третяк Оксана Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент;

Шевців Зоя Михайлівна – кандидат педагогічних наук, доцент;

Яковишина Тетяна В'ячеславівна – кандидат педагогічних наук, доцент.

Професійний розвиток педагога. Матеріали III науково-практичної Інтернет-конференції “Сучасний вчитель початкової школи: актуальні тенденції та пріоритети” – Рівне, 2016.- 182 с.

До збірника увійшли статті та тези доповідей учасників III науково-практичної Інтернет-конференції “Сучасний вчитель початкової школи: актуальні тенденції та пріоритети” (Рівне, 30 листопада – 1 грудня 2016 р.). Представлена тематика розроблена з урахуванням сучасного вітчизняного та зарубіжного педагогічного досвіду, досягнень педагогічної та психологічної науки.

Для науковців, викладачів вищих закладів освіти, аспірантів та студентів.

За достовірність фактів, дат, назв і т.п. відповідають автори статей.

Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

© Кафедра педагогіки початкової освіти Рівненського державного гуманітарного університету, 2016. Укладання.

© Автори статей, 2016

Отже, у багатьох працях учених різних часів педагогічна етика розглядається як регулятор взаємодії педагога з учнями, визначаються певні моральні вимоги до характеру такої взаємодії: гуманно й рівно ставитись до всіх учнів; поважати особистість; бути добропорядним, чесним, справедливим тощо. Для сучасного викладача досить актуальним є вивчення етичних засад педагогічної професії, а саме ознайомлення з історією виникнення та становлення педагогічних кодексів, правил професійної поведінки.

Етична компетентність майбутніх учителів початкових класів є обов'язковим компонентом оволодіння ними педагогічною професією, що пов'язано із специфікою їхньої роботи: широким потенціалом етичного впливу на особистість молодших школярів через багатопредметність викладання та багатофункціональність діяльності; референтним статусом у стосунках із молодшими школярами; сензитивністю віку дітей до сприйняття моральних цінностей тощо. Етика педагогічної поведінки вчителя виступає детермінантою соціально-психологічного розвитку молодших школярів, а система взаємин „учитель-учень” активно впливає на формування „Я-концепції”, самооцінки, ціннісно-мотиваційної сфери дітей молодшого шкільного віку.

Список використаних джерел:

1. Кумарин В. Не дань минувшему, по дар будущему. А. Дистервег / В. Кумарин // Учительская газета. – 1990. – № 42. – С. 4.
2. Наумчик В.Н. Етика педагога / В.Н. Наумчик, Е.А. Савченко. – Мн.: Университетское, 1999. – 216 с.
3. Педагогіка в запитаннях і відповідях: Навчальний посібник / Л.В. Кондрашова, О.А. Пермяков та ін. – К.: Знання, 2006. – 252 с.
4. Педагогічна майстерність: навчальний посібник; за ред. І.А. Зязюна. – [2-ге вид. допов. і переробл.]. – К.: Вища школа, 2004. – 422 с.
5. Хоружа Л. Етична компетентність вчителя як основа реалізації гуманістичної освіти / Л. Хоружа // Шлях освіти. – 2003. – № 3. – С.27-29.



НАЦІОНАЛЬНО СПРЯМОВАНА САМООСВІТА СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО ВНЗ

Усач Лариса Володимирівна,

викладач,

кафедра педагогіки початкової освіти,

Рівненський державний гуманітарний університет

Національне виховання дитини починається змалечку і поступово продовжується в усіх навчально-виховних установах, де молода особистість формує свою свідомість і здобуває життєвий досвід. Для повноцінного розвитку дитина повинна перебувати під постійним впливом матеріальної і духовної культури свого народу. Насамперед вона повинна мати чітку відповідь на питання: хто я, якими були мої предки, до якого роду-племени вони належали, яка наша українська духовність, у чому зміст життя і яке покликання кожного громадянина України.

Кожен конкретний народ через свою національну систему виховання органічно продовжує себе в дітях, генерує національний дух, менталітет, характер, психологію, традиційну родинно-побутову культуру, спосіб життя. Наповнення виховного процесу самотутнім змістом, засобами і методами виховної роботи, які виробилися в кожній

нації впродовж всього історичного становлення і є невід'ємною частиною її духовної культури відбувається постійно.

Саме тому є пряма залежність якості національної освіти в Україні від якості підготовки нової генерації педагогічних кадрів – вчителів загальноосвітніх навчальних закладів, від яких залежить не тільки виховання і навчання учнів, а й розвиток їхніх моральних, національних уподобань і переконань. Тому на вищі педагогічні навчальні заклади покладається особлива відповідальність у підготовці майбутніх учителів до національного виховання учнів. Підготовка майбутнього педагога до національного виховання учнів має важливе значення, оскільки всебічно гармонійно розвинений педагог, який ідентифікує себе як національно свідомий громадянин, постійно примножує культурні надбання, потенційно має здібності, які допоможуть у вихованні національно свідомої особистості учня і, звичайно, зможе самостійно розв'язувати навчально-виховні завдання, творчо втілювати професійні знання та вміння.

Система вищої освіти є тією силою, яка може і повинна зробити своїх випускників спроможними компетентно й відповідально увійти в життя суспільства. Випускник вищої школи, виявляючи національну самосвідомість, має бути не пасивним, а повноправним, відповідальним і активним учасником розв'язання політичних, соціально-економічних, морально-етичних, культурно-освітніх, екологічних та інших проблем.

В умовах динамічних змін, що відбуваються в науці, техніці і технологіях, одним з найважливіших показників якості фахової підготовки сучасного випускника вищого навчального закладу є рівень сформованості його здатності й готовності до неперервного професійного самовдосконалення шляхом самоосвіти. Найбільшою мірою це стосується випускників педагогічних спеціальностей, оскільки професійна спроможність учителя, його авторитет і результативність освітньої діяльності безпосередньо залежать від уміння самостійно й систематично розширювати власний кругозір у вибраній предметній галузі, оволодівати інноваційними методами і технологіями навчання, опановувати новітній професійний інструментарій. Соціальна потреба в підготовці майбутніх педагогів, здатних до самостійного професійного вдосконалення, зумовлює необхідність обґрунтування і розробки технології формування компетентності самоосвіти у студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

Аналіз актуальних досліджень. Аналіз педагогічних досліджень свідчить, що питанню формування національно свідомого педагога відведено у них чільне місце. На важливість національного спрямування виховання молоді вказували прогресивні діячі України: Б. Грінченко, М. Грушевський, М. Драгоманов, І. Огієнко, С. Русова та інші. Дослідженню проблеми національного виховання присвятили свої праці багато педагогів сьогодення, серед яких О. Вишневський, В. Довбищенко, П. Дроб'язко, Р.Захарченко, П. Ігнатенко, В. Каюков, В. Кузь, І. Мартинюк, Л. Оршанський, С. Павх, Ю. Руденко, З. Сергійчук, М. Стельмахович, Б. Ступарик, Є. Сявако, Д. Тхоржевський та багато інших. Вони обґрунтовують, що основою національного виховання є історико-культурна спадщина українського народу.

Теоретичний аспект патріотичного виховання (як складової національної системи освіти) розробляли відомі українські педагоги минулого: Х. Алчевська, Г. Ващенко, О.Духнович, А. Макаренко, В. Сухомлинський, К. Ушинський, які значну увагу приділяли вихованню любові до своєї землі, рідної мови, формуванню національної самосвідомості.

Філософські основи виховного процесу відповідно до нової парадигми освіти і виховання розробляли М. Антонєць, А. Бойко, Л. Вовк, М. Євтух, П. Кононенко, В.

Москалець, М. Ярмаченко та ін. Проблема сутності патріотичної свідомості відображена у вітчизняній (А. Бичко, І. Надольний, Л. Сохань) та зарубіжній (І. Кант, К. Роджерс, Е. Фромм та ін.) філософії.

Загальнопедагогічні аспекти підготовки майбутнього вчителя досліджували О. Антонова, О. Дубасенюк, Р. Гуревич, І. Зязюн, Н. Кічук, О. Куцевол. Ціннісні мотиви формування громадянсько-патріотичної культури молоді аспектно висвітлено у працях О. Безкоровайної, М. Сметанського, Г. Тарасенко, Г. Шевченко, І. Шоробури та ін. Психологічні основи патріотичного виховання досліджували Б. Ананьєв, П. Блонський, Л. Виготський, Г. Костюк, О. Леонтьєв, О. Петровський, П. Якобсон. Серед сучасних дослідників, які працюють над питанням патріотичного виховання та громадянських якостей особистості – І. Бех, П. Вербицька, П. Ігнатенко, А. Погрібний, В. Поплужний, Ю. Руденко, К. Чорна, О. Шестопалюк та ін.

Отже в Україні вченими розроблена міцна теоретична і правова база щодо національного виховання. І все ж проблема національного виховання на методичному рівні залишається невичерпаною: недостатньо розроблено зміст, методи і форми підготовки майбутніх учителів до національного виховання учнів.

Здобуття студентами педагогічних ВНЗ належного рівня освіти відбувається не лише під безпосереднім керівництвом педагогів-викладачів, а й завдяки здійсненню самоосвітньої роботи. Самоосвіта виступає особистісною і суспільною цінністю вчителя, необхідним компонентом його інтелектуального та професійного вдосконалення.

Дослідженням різних аспектів самоосвіти займалось широке коло науковців: педагоги (С. Архангельський, А. Громцева, Б. Райський та інші), психологи (Л. Виготський, О. Ковальов, Г. Костюк, О. Леонтьєв, С. Рубінштейн та інші), філософи (О. Бурлука, Б. Гершунський, В. Лозовий та інші), соціологи (І. Грабовець, Г. Зборовський, О. Шукліна та інші) тощо. У працях І. Наумченка, М. Рогозіної, Р. Скульського, В. Шпак та інших закладено теоретичний фундамент і сформульовані продуктивні ідеї щодо самоосвіти майбутніх учителів.

Окремим аспектам самоосвіти в умовах інформатизації навчального процесу присвячені праці А. Андрєєва, Е. Ганіна, В. Надєїна, Г. Серікова, О. Шукліної та інших. Разом з тим, в контексті інтенсивного поширення інформаційного простору домінуючим напрямком професійної підготовки майбутніх учителів є формування їх готовності і здатності до ефективного здійснення самоосвіти із використанням нових можливостей, які надає сучасне інформаційно-навчальне середовище.

Питання сутності педагогічної професійної компетентності досліджуються В. Беспаловим, О. Гурою, Т. Добудько, Л. Карповою, Н. Кузьміною, А. Радченко, А. Марковою, А. Тряпціною та ін. Деякі аспекти самоосвітньої компетентності особистості висвітлено в працях Н. Бухлової, Н. Кубракової, О. Фоміної, де на перший план виходить категорія „здатності до дії” як уміння використовувати знання у практичній діяльності.

Виклад основного матеріалу. Основною метою реформування вищої освіти в Україні є забезпечення психолого-педагогічних умов для саморозвитку і самореалізації студента як суб'єкта освітнього процесу. Щоб допомогти студентові досягнути вершин у духовно-моральному і професійному розвитку в процесі педагогічної підготовки, потрібно спиратися на його вікові й індивідуальні психологічні особливості та умови психічного розвитку. Вважається, що студентів, порівняно з іншими групами молоді цього віку, характеризують такі риси: вищий освітній рівень; велике прагнення до знань; висока соціальна активність; досить гармонійне поєднання інтелектуальної і соціальної зрілості [4].

Професійна підготовка майбутнього педагога має забезпечувати наявність у нього ціннісних орієнтацій, позитивних мотивів, внутрішньої потреби в систематичному оновленні й збагаченні професійних знань, усвідомлення ним особистісного та суспільного значення самоосвіти, розвиненого емоційно-вольового механізму щодо подолання труднощів на шляху до опанування новими знаннями, оволодіння вміннями використовувати засоби сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для самоосвіти. Проведений аналіз психолого-педагогічних досліджень свідчить про складність і багатоаспектність поняття „самоосвіта”, що зумовило наявність різних підходів до його тлумачення. Самоосвіта розглядається як: вид пізнавальної діяльності (М. Бондаренко, А. Громцева, Н. Косенко, П. Пшебільський, Н. Хмель та ін.); процес пізнання (Б. Райский); вид навчання (В. Оконь, І. Колеснікова); форма набуття та поглиблення знань (Л. Борисова, Н. Бухлова, О. Лебедева, Р. Скульський); освіта, яка здобувається шляхом самостійної роботи (С. Гончаренко); складова частина самовиховання, удосконалення особистості (Г. Коджаспірова); форма неперервного продовження загальної та професійної освіти (А. Айзенберг, М. Піскунов); готовність людини до самостійного творчого оволодіння знаннями, уміннями та навичками (С. Архангельський) тощо. На основі аналізу та порівняння думок різних авторів нами було уточнено характеристичні ознаки самоосвіти: самостійність, добровільність, керованість самою особистістю, спрямованість на задоволення пізнавальних потреб та інтересів, неперервність. Самоосвіта майбутнього педагога виконує соціальні (ресоціалізація, соціальні захищеність та інтеграція особистості), особистісні (самовдосконалення та самоствердження особистості, самореалізація в професійній діяльності) та професійно-педагогічні (адаптивна, компенсаторна, інформаційна та розвиваюча) функції.

З урахуванням сучасних досліджень педагогічної теорії та практики (Н. Бухлова, О. Фоміна, В. Корвяков) ми можемо визначити компетентність самоосвіти майбутнього педагога як цілісне професійно значуще особистісне утворення, що зумовлює готовність і здатність до ефективного здійснення самоосвіти з метою самовдосконалення та професійного розвитку.

На підставі конкретизації та аналізу комплексу знань, умінь і навичок, потрібних майбутньому педагогу для того, щоб займатися самоосвітою в умовах інформаційно-навчального середовища, нами виокремлено у структурі компетентності самоосвіти сукупність взаємопов'язаних компонентів, а саме: *мотиваційно-ціннісний* (усвідомлення самоосвіти як особистісно та суспільно значущої діяльності; внутрішня потреба в систематичному оновленні й збагаченні професійних знань; ціннісні орієнтації та мотиви щодо здійснення самоосвіти; емоційно-вольовий механізм щодо подолання труднощів у самоосвіті); *організаційний* (організаційно-управлінські знання і вміння: цілепокладання, уміння раціонально планувати та організовувати самоосвіту); *процесуально-інформаційний* (інформаційно-пошукові, навчально-інформаційні, технологічні знання і вміння); *контрольно-рефлексивний* (уміння самоаналізу та самооцінки; самоконтролю та саморегуляції; рефлексивні вміння).

Існування інформаційно-навчального середовища вносить суттєві зміни як до освіти, так і до самоосвіти, виступаючи фактором її стимулювання і підтримки (О. Ракітіна, В. Лискова, С. Лещук, Ю. Рамський, М. Умрик та інші). Варто відзначити, що специфічним для здійснення самоосвіти в умовах інформаційно-навчального середовища є наявність відкритого інформаційного простору; необхідність застосування пошукових систем для доступу до інформації; робота з різноформатною електронною інформацією; відсутність обмежень щодо місця й часу здійснення

самоосвіти; широкий спектр форм самоосвіти; наявність автоматизованих засобів самоконтролю тощо.

Досвід навчально-виховної діяльності вищих навчальних закладів переконує, що ефективно вирішувати питання підготовки майбутніх фахівців можна лише за активної участі в цьому процесі студентів, тобто йдеться про їх самовдосконалення.

Професійне самовдосконалення – свідомий, цілеспрямований процес підвищення рівня власної професійної компетенції та розвитку професійно значущих якостей відповідно до соціальних вимог, умов професійної діяльності та власної програми розвитку.

Цей процес ґрунтується на психологічному механізмі постійного подолання внутрішніх суперечностей між наявним рівнем професіоналізму («Я – реальне професійне») і уявним його станом («Я – ідеальне професійне»).

Професійне самовдосконалення майбутнього фахівця відбувається у двох взаємопов'язаних формах – самоосвіта і самовиховання. Основним змістом самоосвіти є вдосконалення наявних у студента знань, формування умінь і навичок з метою досягнення бажаного рівня професійної компетенції.

Людина інколи самовдосконалюється підсвідомо. Неусвідомлене самовиховання зазвичай має епізодичний характер, здійснюється без чіткого плану і розгорнутої програми, що набагато знижує його результативність.

Значно вищу ефективність має усвідомлене самовиховання – системна і свідома діяльність людини, спрямована на її саморозвиток і формування власної базової культури.

Щоб самовиховання стало усвідомленим і професійно спрямованим, майбутній фахівець має відчутти, реально оцінити свою придатність до обраної професії.

Знаходження сенсу життя – відповідальний етап у розвитку і становленні особистості, коли відбувається процес формування і розвитку особистісних ціннісних орієнтацій і реалізація певних бажань, їх узгодження із загальнолюдськими, національними та професійними цінностями. Від вибору особистісних ціннісних орієнтацій та їх узгодженості залежать світогляд студента, його життєві принципи, переконання й професійна спрямованість, характер самоактуалізації, самореалізації і самоутвердження.

Самоактуалізація – постійне прагнення людини до повного виявлення і розвитку особистісних потенційних можливостей та до їх реалізації.

Самореалізація – свідома, цілеспрямована матеріально-практична, соціальна й духовна діяльність особи, скерована на реалізацію власних сил, здібностей, можливостей, життєвих настанов.

Самоутвердження – намагання утвердитися в певному соціальному статусі й соціальній ролі.

Самовиховання студента розуміють як організовану, активну й цілеспрямовану його діяльність, скеровану на систематичне формування й розвиток позитивних та усунення негативних якостей особистості відповідно до усвідомлених потреб і вимог суспільства, професійної діяльності, а також на реалізацію особистої програми розвитку.

Під самоосвітою розуміють специфічний вид діяльності, в ході якої завдяки самостійному визначенню цілей особистість задовольняє свої пізнавальні потреби або удосконалює свої здібності, якості та властивості особистості.

Участь керівника у самоосвітній діяльності визначенням спеціально не обумовлюється: самоосвіта може здійснюватися за участю керівника або поза нею, наприклад, під час самостійної роботи.

Різні підходи до визначення самоосвіти дозволяють розглядати це поняття як:- форму отримання та поглиблення знань (Г.Б.Бичкова, С.Лебедєв);- процес розвитку інтелектуальних якостей та розумових здібностей (О.І.Кочетов);- вид пізнавальної діяльності (І.Ф.Гончаров, Н.В.Косенко, П.Г.Пшебильський);- засіб саморозвитку творчої першооснови особистості та коректування її розумової діяльності (Л.І.Рувінський).

Аналіз зазначених трактувань поняття самоосвіти дозволяє виокремити три різні підходи до його тлумачення. Перший з них характеризує самоосвіту як цілеспрямовану, плановану самостійну роботу вчителя з метою підвищення своєї професійної майстерності (М.М.Заборщикова, В.В.Новічков, П.Г.Пшебильський). У цьому випадку самоосвіта розглядається як суто професійна функція, а мета її здійснення пов'язується з підвищенням продуктивності педагогічної діяльності. Другий, більш широкий підхід, дозволяє тлумачити поняття самоосвіти як “індивідуально-особистісного процесу цілеспрямованого та систематичного поліпшення, вдосконалення, розвитку себе та своєї діяльності” (Н.В.Козієв та ін.). При цьому саме особистісний характер самоосвіти як саморозвитку передбачає наявність процесу самопізнання (Н.Ю.Кулюткін, Г.С.Сухомська). Керуючись третім підходом, можна розглядати самоосвіту як вид, форму, засіб пізнавальної діяльності (Л.Г.Борисова, Г.Б.Бичкова, А.П.Владіславлев, П.Г.Пшебильський).

Самоосвітньою діяльністю студента педагогічного ВНЗ, отже, визначимо процес духовного, інтелектуального становлення, розвитку майбутнього вчителя, що відбувається під впливом організаційно-педагогічних та соціально-психологічних факторів.

Л. Є. Сисосєва вказує, що «самоосвіта гнучко реагує на запити й вимоги суспільства, постійно вимагаючи зростання фахової компетентності. І тут на перше місце виходять самоосвіта та самовиховання. Тому можна стверджувати, що самоосвіта – це потреба творчої й відповідальної людини будь-якої професії, тим більше професії з підвищеною моральною й соціальною відповідальністю, якою і є професія вчителя» [5, с.46].

Самоосвіта – це усвідомлена потреба в постійному вдосконаленні своєї професійної діяльності з акцентом на її соціалізацію, на створення умов для розвитку особистісно і соціально значущих рис особистості вчителя та особистості кожного учня.

У педагогічній літературі виділяються такі принципи самоосвіти вчителя:

- принцип цілісності (системність самоосвітньої діяльності);
- принцип діяльності (практична спрямованість роботи);
- принцип мобільності (відповідність змісту самоосвіти рівню професійної компетентності);
- принцип самореалізації (впровадження в життя своїх внутрішніх можливостей та здібностей);
- принцип самореалізації (здатність особистості раціонально організувати свою діяльність).

Необхідними умовами формування потреби майбутнього вчителя у професійній самоосвіті, на наш погляд, є:

- визначення та засвоєння обсягу теоретичних знань і практичних умінь майбутнього вчителя щодо самоосвітньої діяльності;
- забезпечення усвідомлення завдань та вимог майбутньої професії щодо формування потреби у професійній самоосвіті;

- залучення майбутніх вчителів до активної діяльності, яка вимагала б професійно необхідних знань, умінь і навичок.

Домінуючим в освіті стає формування на основі відповідної фундаментальної освіти особистісних характеристик висококваліфікованого фахівця. Це спонукає до активної науково-дослідної роботи з проблем формування професійних компетенцій майбутніх педагогів. Вдосконалення професійної компетентності полягає в засвоєнні, оновленні, поширенні й поглибленні знань, узагальненні досвіду шляхом цілеспрямованої, системної самоосвітньої роботи, спрямованої на саморозвиток та самовдосконалення особистості, задоволення власних інтересів і об'єктивних потреб освітнього закладу. Можемо стверджувати, що професійна самоосвіта – постійна діяльність учителя, спрямована на розширення й поглиблення знань і вмінь, підвищення рівня фахової компетентності, розвиток його творчої особистості. Самоосвітня діяльність учителя – запорука успішної роботи кожного навчального закладу.

Процес формування компетентності самоосвіти майбутнього педагога – це взаємозв'язана сукупність заходів, які забезпечують досягнення більш високого рівня здійснення самоосвіти. Аналіз психолого-педагогічної літератури засвідчив, що формування компетентності самоосвіти майбутнього педагога вимагає поетапного, неперервного, логічно вибудованого використання комплексу форм і методів навчання, що сприяють розвитку ціннісних орієнтацій та позитивних мотивів, потреби в систематичному оновленні й збагаченні професійних знань, самоосвітніх вмінь. У ході наукового пошуку нами було розроблено технологію формування компетентності самоосвіти майбутнього педагога, яка є впорядкованою сукупністю дій, операцій і процедур, що інструментально забезпечують досягнення прогнозованого результату у рамках компетентнісного підходу, спрямовують на ефективну майбутню педагогічну самоосвіту, а також враховано такі фактори:

- цілісний (формування компетентності самоосвіти відбувається у процесі навчання всіх дисциплін у взаємозв'язку і взаємозалежності);
- особистісний (врахування наявного рівня готовності студентів до самоосвіти);
- діяльнісний (формування у студентів компетентності самоосвіти відбувається в процесі набуття власного досвіду здійснення самоосвіти) [2].

Правильно організована самоосвіта і чіткі завдання самостійної роботи дають змогу майбутньому вчителю:

- формувати почуття професійного обов'язку, відповідальності;
- оволодіти професійними знаннями, вміннями і навичками, які розкривають специфіку педагогічної праці, професійні функції вчителя, способи професійних дій і вирішення педагогічних завдань;
- виробити соціально-ціннісні професійні навички та норми поведінки, в основі яких лежить професійна етика педагога;
- формувати активне професійно-педагогічне мислення, розвивати регуляцію і саморегуляцію поведінки майбутнього вчителя;
- удосконалювати організаторські здібності і вміння керувати багатьма видами діяльності учнів;
- формувати в собі вміння витримувати великі навантаження;
- розвивати потребу в професійному самовдосконаленні, що становить основу педагогічної майстерності.

Важливість самоосвітньої діяльності студентів педагогічних вищих навчальних закладів полягає в тому, що вона покликана поєднувати різнобічну навчально-виховну

діяльність у професійному становленні майбутніх учителів, сприяти усвідомленню своїх ідеалів та життєвих планів і розумінню головних освітніх завдань.

Аналіз науково-дослідних джерел дає підставу стверджувати, що самоосвіта може виконувати дві головні функції: освітню і виховну. У процесі виконання освітньої функції самоосвіта є інструментом набуття професійного досвіду, що ґрунтується на набутті й практичному використанні різного типу педагогічних знань (загальноінформаційних, теоретичних, прикладних). У процесі застосування цих знань відбувається їхнє поглиблення, закріплення, а також конкретизація, синтезування.

У разі виконання виховної функції самоосвіта спрямована на духовний розвиток особистості, її самовдосконалення, розширення кругозору, ерудиції, світоглядних позицій. Самоосвіту класифікують і як важливу складову самовиховання. На думку дослідників питання самоосвіти, її неправомірно вважати лише простим продовженням освіти, пізнанням навколишнього світу, адже у процесі самоосвіти людина пізнає себе, розвиває свої інтелектуальні здібності, волю, самодисципліну, наполегливість, цілеспрямованість.

Студентські роки є визначальним етапом у генезі національної свідомості та самосвідомості, адже саме в цей період молода людина добивається найвищого інтелектуально-духовного рівня пізнання світу, ідентифікує себе як суб'єкта національно-державотворення, наповнює конкретним ментальним змістом образ власного «Я», розвиває почуття етнічної ідентичності.

Формування національної і громадянської самосвідомості студентської молоді передбачає:

- засвоєння молоддю своєї етнічної спільності, національних цінностей (мови, території, культури);
- розвиток прихильності до розбудови національної державності;
- виховання патріотизму, любові до рідної землі й свого народу, готовності до трудового й героїчного подвигу в ім'я України;
- усвідомлення причетності до національно-культурного творення, свого місця і ролі в ньому;
- утвердження власної національної гідності, внутрішньої свободи, гордості за свою землю;
- плекання національної ідеї не лише як атрибуту національної самосвідомості, суто духовного феномену, а як поштовху до практичних справ.

Отже, мета і зміст самоосвіти національної спрямованості студентів як фахівців передбачає:

- сприйняття та усвідомлення інформації українознавчого характеру (історичних фактів, літературних та мистецьких творів, предметів національної та народної культури, народних звичаїв, традицій та обрядів та ін.);
- засвоєння народного досвіду навчання та виховання (основ етнопедагогіки);
- культивування національних, державних і загальнолюдських цінностей;
- формування суспільного ідеалу служіння Україні, збереження і примноження традицій українського народу;
- виховання громадянських якостей, вимогливості до себе й відповідальності (совість);
- виховання поважного ставлення до людей і до себе (моральну культуру);
- звернення уваги на підвищення свого культурного рівня;
- духовне, моральне й естетичне спрямування самовиховання.

Головною метою національного виховання Державною національною програмою «Освіта» визначено набуття молодим поколінням соціального досвіду, успадкування духовних надбань українського народу, досягнення високої культури міжнаціональних взаємин, формування у молоді незалежно від національної належності особистісних рис громадян Української держави, розвиненої духовності, фізичної досконалості, моральності, художньо-естетичної, правової, трудової, екологічної культури [3].

Програма виховання містить такі змістові компоненти:

- формування національної свідомості, любові до рідної землі, свого народу, бажання працювати задля розквіту держави, готовності її захищати;
- забезпечення духовної єдності поколінь, виховання поваги до батьків, жінки-матері, культури та історії рідного народу;
- формування високої мовної культури, оволодіння українською мовою;
- прищеплення шанобливого ставлення до культури, звичаїв, традицій усіх народів, що населяють Україну;
- виховання духовної культури особистості; створення умов для вільного вибору нею світоглядної позиції;
- утвердження принципів загальнолюдської моралі: правди, справедливості, патріотизму, доброти, працелюбності, інших добродієв;
- формування творчої, працелюбної особистості, виховання цивілізованого господаря;
- забезпечення повноцінного фізичного розвитку дітей і молоді, охорони та зміцнення їх здоров'я;
- виховання поваги до Конституції, законодавства України, державної символіки;
- формування глибокого усвідомлення взаємозв'язку між ідеями свободи, правами людини та її громадянською відповідальністю;
- забезпечення високої художньо-естетичної освіченості й вихованості особистості;
- формування екологічної культури людини, гармонії її відносин з природою;
- розвиток індивідуальних здібностей і талантів молоді, забезпечення умов їх реалізації;
- формування у дітей і молоді умінь міжособистісного спілкування та підготовки їх до життя в умовах ринкових відносин.

Створення системи національного виховання у межах освітньо-виховного середовища педагогічного університету передбачає реалізацію таких завдань:

- визнання й забезпечення прав кожної особистості, її прав та гідності як найвищої соціальної цінності; утвердження гуманістичної моралі та формування поваги до таких цінностей як свобода, рівність, справедливість, чесність, відповідальність;
- забезпечення сприятливих умов для самореалізації особистості студента відповідно до його інтересів та можливостей; для розвитку професіоналізму, високої мотивації до праці як основи конкурентоспроможності особистості;
- утвердження толерантного світогляду, сприятливості до культурного плюралізму, шанобливого ставлення до інших культур і традицій;
- формування громадянської ідентичності, відчуття належності до рідної землі, народу; визнання духовної єдності поколінь та спільності культурної спадщини; утвердження почуття патріотизму, відданості у служінні Батьківщині;

- формування соціальної активності особистості студента: готовність до участі у процесах самоврядування; здатність до спільного життя та співпраці у громадянському суспільстві, готовність взяти на себе відповідальність; здатність розв'язувати конфлікти у відповідності з демократичними принципами, здатність до самостійного життєвого вибору;

- формування психологічної та фізичної готовності студентів до виконання громадянського та конституційного обов'язку щодо відстоювання національних інтересів та незалежності держави, підвищення престижу і розвиток мотивації молоді до державної та військової служби;

- розвиток критичного мислення, що забезпечує здатність усвідомлювати та відстоювати особисту позицію в тих чи інших питаннях, вміння знаходити нові ідеї та критично аналізувати проблеми, брати участь у дебатах, вміння переосмислювати дії та аргументи, передбачати можливі наслідки дій та вчинків;

- формування політичної та правової культури, знань про політичні системи та владу на всіх рівнях суспільного життя, про закони та законодавчі системи; утвердження поваги до Конституції України, законодавства, державної символіки, державної мови;

- уміння визначати форми та способи своєї участі в житті суспільства та університету, спілкуватися з демократичними інститутами, органами влади, захищати і підтримувати закони та права людини, бути обізнаним зі способом соціального захисту.

Серед випускників педагогічних ВНЗ – молодих учителів – є певна частина тих, хто недостатньо обізнаний з надбаннями національного виховання, відповідно, не відчують його потенційних можливостей і не використовують їх у навчально-виховній роботі з учнями.

Педагогічна практика свідчить, що зміст професійної підготовки майбутніх учителів та шляхи його реалізації ще недостатньо сприяють формуванню у них національної самосвідомості, необхідного рівня знань і вмінь, розвитку творчих якостей особистості, тому потребують удосконалення відповідно до суспільних вимог та потреб сучасної школи.

Дефініцію «готовність майбутнього вчителя до національного виховання учнів» можемо визначити як складне інтегроване поняття, результат теоретичної і практичної підготовки майбутнього вчителя початкових класів до професійно-педагогічної діяльності з національного виховання учнів у навчально-виховному процесі - це концентрований показник діяльнісної сутності особистості випускника ВНЗ, міра його професійної і національної зрілості.

З метою діагностики рівня готовності студентів – майбутніх вчителів початкової школи – до національного виховання учнів варто оцінити такі показники: 1) обізнаність із сутністю, змістом, засобами, формами і методами національного виховання; 2) обізнаність з національними традиціями, символами, звичаями, оберегами; 3) практичні вміння з різних видів української народної творчості, зокрема обробки різних матеріалів, декоративно-прикладного мистецтва; 4) обізнаність із сутністю і специфікою національного виховання дітей молодшого шкільного віку; 5) вміння розробляти поурочні плани уроків, сценарії виховних заходів з національного виховання учнів початкової школи; 6) вміння оцінювати результати навчально-виховної діяльності інших студентів, вчителів та своєї власної.

Серед критеріїв готовності студентів до національного виховання учнів виділяємо такі компоненти: 1) мотиваційно-вольовий компонент, що полягає в глибоко усвідомленому розумінні важливості виконання завдань національного

виховання учнів та прагненні до його здійснення; 2) когнітивно-аналітичний: показником цього критерію є системність, достатність знань з національного виховання учнів – його сутності, завдань, принципів, засобів і методів реалізації у процесі діяльності початкової школи; 3) діяльнісно-креативний компонент дає можливість визначити практичну готовність студента до національного виховання учнів, оцінити самостійність та оригінальність інтерпретації знань, виявлення власної творчої ініціативи.

У формуванні людської особистості, поряд з природними особливостями, провідна роль належить виховуючим відносинам. Вищі навчальні заклади мають здійснювати підготовку інтелектуального генофонду нації, виховання духовної еліти, примножувати культурний потенціал, який забезпечить високу ефективність діяльності майбутніх спеціалістів.

Це може бути досягнуто шляхом:

- виховання майбутніх спеціалістів авторитетними, високоосвіченими людьми, носіями високої загальної світоглядної, політичної, професійної, правової, інтелектуальної, соціально-психологічної, емоційної, естетичної, фізичної та екологічної культури;

- створення необхідних умов для вільного розвитку особистості студента, його мислення і загальної культури, шляхом залучення до різноманітних видів творчої діяльності (науково-дослідної, технічної, культурно-просвітницької, правоохоронної та ін.);

- збагачення естетичного досвіду студентів шляхом участі їх у відродженні забутих та створенні нових національно-культурних традицій регіону, міста, вищого навчального закладу;

- формування "Я"-концепції людини творця на основі самоосвіти, саморозвитку, самовиховання, самовдосконалення, моральної самозавершеності;

- пропаганду здорового способу життя, запобігання вживанню студентами алкоголю, наркотиків, викорінення шкідливих звичок.

Результативність виховного процесу залежить від певних педагогічних умов, серед яких особливо значущим є співвідношення позиції особистості і системи педагогічних впливів. Процес становлення студента як фахівця складається з декількох етапів: усвідомлення соціальної ролі праці педагога, сприйняття вимог педагогічної професії, усвідомленого пред'явлення цих вимог до себе, самовиховання необхідних якостей, моделюючих особистість викладача, вчителя, реалізації творчої діяльності. Ці етапи професійного становлення майбутнього спеціаліста складають основу професійно-педагогічного виховання у ВНЗ, процес якого включає в себе навчальну, наукову, позааудиторну та громадську роботу.

Велика увага має приділятися використанню виховного потенціалу навчальних предметів, які формують філософсько-світоглядну позицію, науковий досвід, пізнавальну активність і культуру розумової праці, навички самоврядування, соціальної активності і соціальної відповідальності, політичну культуру студентів; розвивають почуття любові до Батьківщини і свого народу, правосвідомість; сприяють виробленню свідомого ставлення до праці, естетичної культури і фізичного вдосконалення. Активне засвоєння суспільно-історичного досвіду майбутніми педагогами забезпечує діяльнісний підхід.

Позааудиторна виховна робота у вищому навчальному закладі проводиться на основі студентського самоврядування, активності і самостійності студентів за умови керівної ролі студентського активу і педагогічної допомоги викладачів. Позааудиторна робота стимулює формування особистості майбутнього фахівця у

контексті професіоналізації всіх виховних впливів на студентів. Професіоналізація позааудиторної роботи у педагогічних ВНЗ вміщує, з одного боку, "спеціалізацію", тобто урахування специфіки факультету, а з іншого – "педагогізацію", яка враховує загальну професіограму вчителя, надаючи всій системі навчально виховної роботи у вищій школі педагогічної спрямованості, широко застосовуючи в практиці виховання прикладів із професійної діяльності.

Позааудиторна виховна робота дозволяє надати процесу набуття професії особистісного забарвлення. Вона містить форми, які забезпечують вдосконалення загальної педагогічної підготовки студентів. Основними напрямками професіоналізації позааудиторної виховної роботи можна вважати:

- врахування специфіки факультету при організації і проведенні виховної роботи зі студентами;
- широке використання форм, що відображають специфіку професійної діяльності майбутніх педагогів;
- моделювання і розв'язання педагогічних ситуацій;
- удосконалення вмінь і особистісних якостей майбутніх вихователів у процесі включення їх до активної позааудиторної виховної діяльності;
- психолого-педагогічне обґрунтування методів і форм позааудиторної роботи студентів.

Висновки. Школа – не просто навчальний заклад, вона має бути школою національного відродження, осередком виховання майбутніх національно свідомих громадян України. Відповідно майбутнім учителям, у зв'язку з цим потрібно постійно працювати над відродженням історичної пам'яті українського народу через дослідження і відродження традицій, ремесел, фольклору, формувати в учнів почуття культурної єдності й міжнаціонального взаєморозуміння.

Реалізувати національний підхід до побудови змісту виховання допомагає народна педагогіка, джерелом вивчення якої є фольклор педагогічного змісту і спрямованості, етнографічні матеріали, народні виховні традиції, народні молодіжні свята, досвід сімейного виховання тощо.

«Школі сьогодні потрібен вчитель-патріот своєї держави з високим рівнем національної свідомості, вихований на засадах народної педагогіки, знавець історії, культури, традицій рідного народу, він повинен мати високий рівень професійної підготовки, широкий світогляд і ерудицію, педагогічні здібності, любити і поважати дітей, бачити в них особистість, володіти теоретичними знаннями з педагогіки і психології, бути обізнаним зі скарбами педагогічної спадщини свого народу. Це має бути людина з новим педагогічним мисленням, здатна до творчості, ініціативи, сміливості, в центрі уваги якої буде виховання в учнів національної свідомості, гідності, безмежної любові до рідного краю, народу, його мови, культури, формування у дітей загальнолюдських цінностей»[1, с.37].

Для досягнення цієї мети у педагогічному ВНЗ мають бути створені умови для здійснення студентами самоосвітньої діяльності національного спрямування. Серед чинників, що сприятимуть цьому можна визначити:

- залучення студентів до активної участі в навчальній, науковій, позаурочній та громадській роботі;
- наповнення предметів суспільно-гуманітарного циклу українознавчою інформацією, що сприятиме підвищенню інтересу до національно спрямованого самовиховання;

- створення у ВНЗ інформаційно-навчального середовища, що забезпечить вільний доступ до інформації (теле-, радіопередач, інтернетресурсу, бібліотечних фондів і т.д.);
- заохочення студентів до чіткого планування самоосвітньої діяльності (створення власних програм самоосвіти і самовиховання).

Список використаних джерел

1. Бережна Г. Виховання майбутнього вчителя – носія національних цінностей і загальнолюдських надбань / Г.Бережна // Все для вчителя. – 2003. – №26. – С.37-43.
2. Білоусова Л. І. Технологія формування у майбутніх педагогів компетентності самоосвіти з використанням потенціалу інформаційно-навчального середовища / Л. І. Білоусова, О. Б. Кисельова // Інформаційні технології в освіті : збірник наукових праць. Випуск 3. – Херсон : Видавництво ХДУ, 2009. – С. 11-19.
3. Державна національна програма «Освіта (Україна ХХІ століття)» <http://ua-info.biz/legal/baseri/ua-rmexzr.htm>
4. Подоляк Л. Г. Психологія вищої школи : навч. Посібн. [для магістрантів і аспірантів] / Л.Г.Подоляк, В. І. Юрченко. – К. : ТОВ „Філ-студія”, 2006. – 320 с.
5. Сисоева Л. Є. Неперервна освіта в Україні: її складові і тенденції розвитку / Л. Є. Сисоева // Післядипломна освіта в Україні. – 2011. – №11. – С. 46.



ПРОБЛЕМА ЗАТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО СУСПІЛЬСТВОЗНАВЧОЇ ОСВІТИ

Хом'як Ольга Анатоліївна

к. пед. н., доцент

кафедра початкової та дошкільної освіти

Міжнародний економіко – гуманітарний університет ім. акад. С. Дем'янчука

Смичок Марина Миколаївна

студентка магістратури педагогічного факультету

Міжнародний економіко – гуманітарний університет ім. акад. С. Дем'янчука

Сьогодні суспільство нашої держави стоїть на межі між патріотичним піднесенням з одного боку, і моральним падінням – з іншого. Останні події на території нашої країни призвели до посилення почуття національної гідності, самосвідомості, відповідальності перед собою, своєю сім'єю, громадою. Не залишилися жодної родини, котра б не перейнялася тими страшними подіями, які відбуваються на Сході нашої країни. У кожного виробилось власне ставлення до суспільної ситуації, сформоване інтернаціональністю населення, підсилене відносною «молодістю» нашої країни і недостатньою історичною та політичною обізнаністю громадян.

Підґрунтям у формуванні суспільної думки є своєрідне бачення зв'язків між історичними подіями, процесами політичного та економічного розвитку держави під різними кутами зору, яке закладається завдяки суспільствознавчим дисциплінам в освітній системі країни. В умовах сьогодення перед суспільствознавчими предметами стоїть одне з головних завдань – сформувати в процесі навчання і виховання вільну особистість, яка ідентифікує себе з власним народом, , державою, рідною землею, яка плекає в собі любов до рідної мови, знає історію свого народу, пишається своєю національністю. На цьому наголошує чинний Державний стандарт початкової загальної освіти, який метою освітньої галузі «Суспільствознавство» визначає

З М І С Т

Колупаєва Тетяна Євстафіївна
ВІТАЛЬНЕ СЛОВО

3

СЕКЦІЯ 1

ПРІОРИТЕТНІ НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ НАПРЯМИ СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІКИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Бричок Світлана Борисівна
ВИКОРИСТАННЯ ПРОЕКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ
КУРСУ «ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ» 4

Грицай Наталія Богданівна,
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ МЕТОДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ
УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ВИКЛАДАННЯ ПРЕДМЕТА
«ОСНОВИ ЗДОРОВ'Я» 8

Гудовсек Оксана Анатоліївна
АРТПЕДАГОГІКА ЯК ЗАСІБ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ 11

Захарчук Зоя Олександрівна
МИСТЕЦТВО СЛОВЕСНОЇ ДІЇ В СПАДЩИНІ
К.С.СТАНІСЛАВСЬКОГО 14

Зінчук Ольга Васиївна, Данилюк Лариса Миколаївна
ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ
З ГІПЕРАКТИВНИМИ ДІТЬМИ 20

Іванова Лідія Іванівна
ІНТЕГРАЦІЯ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТИ У ПОЧАТКОВІЙ
ШКОЛІ 25

Марушкевич Лариса Володимирівна
РЕАЛІЗАЦІЯ ДИДАКТИЧНИХ ВИМОГ СТИМУЛЮВАННЯ
ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ 30

Мосейчук Вікторія Анатоліївна
УРОК З НАВКОЛИШНЬОГО СВІТУ (НАВЧАННЯ ЗА ПЕДАГОГІЧНОЮ
ТЕХНОЛОГІЄЮ «РОСТОК»)
ТЕМА: "ВІДОБРАЖЕННЯ ПРЕДМЕТІВ. ОСІ СИМЕТРІЇ. 32

Раджабова Тетяна Миколаївна
ДИФЕРЕНЦІАЦІЙОВАНЕ НАВЧАННЯ У ПРАКТИЦІ СУЧАСНОЇ
ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ 35

Шевчук Тамара Борисівна
ЛЕКСИКОГРАФІЧНА КОМПЕТЕНЦІЯ ЯК ПОКАЗНИК МОВНОЇ

КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	39
--	----

<i>Яковишина Тетяна В'ячеславівна</i> ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВИЗНАЧЕННЯ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІКИ ТВОРЧОСТІ	43
---	----

СЕКЦІЯ 2

ПРОФЕСІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ ПЕДАГОГА **В УМОВАХ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ**

<i>Боровець Олена Віталіївна</i> ОСОБЛИВОСТІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПЕРШОГО КУРСУ У ДИДАКТИЧНОМУ ПРОЦЕСІ ВНЗ	47
--	----

<i>Веремчук Алла Петрівна</i> КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ У ВНЗ	51
---	----

<i>Гетманчук Надія Олексіївна</i> КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНЕ ВИВЧЕННЯ ГРАМАТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ НА ЛІТЕРАТУРНО-ФОЛЬКЛОРНІЙ ОСНОВІ У ВНЗ	55
---	----

<i>П Іскра Лілія Віталіївна</i> ПЕДАГОГІЧНА КУЛЬТУРА ВИКЛАДАЧА В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ВИМОГ	58
---	----

<i>Колупасєва Тетяна Євстафіївна</i> ОРГАНІЗАЦІЯ ТА АКТИВІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ВНЗ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	67
---	----

<i>Марчук Оксана Анатоліївна</i> ПОСТІЙНИЙ РОЗВИТОК ВЧИТЕЛЯ ЗАСОБАМИ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	72
--	----

<i>Мищенко Оксана Миколаївна, Третяк Оксана Миколаївна</i> ЗМІСТ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	74
--	----

<i>Усач Лариса Володимирівна</i> НАЦІОНАЛЬНО СПРЯМОВАНА САМООСВІТА СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО ВНЗ	78
--	----

<i>Хом'як Ольга Анатоліївна, Смичок Марина Миколаївна</i> ПРОБЛЕМА ЗАТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО СУСПІЛЬСТВОЗНАВЧОЇ ОСВІТИ	90
--	----

<i>Чайка Наталія Семенівна</i> «СУЧАСНИЙ ВЧИТЕЛЬ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРІОРИТЕТИ»	94
--	----

<i>Шевців Зоя Михайлівна</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ	96
---	----

<i>Шурин Олена Іванівна, Лисак Іван Іванович</i> ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГА В УМОВАХ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	100
--	-----

СЕКЦІЯ 3

ДИДАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ МОДЕЛІ КОМПЕТЕНТНОГО УЧНЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

<i>Волосик Тетяна Олександрівна</i> АКТИВНІ ТА ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ РОБОТИ НА УРОКАХ ПРИРОДОЗНАВСТВА	103
--	-----

<i>Гисюк Наталія Володимирівна, Мосійчук Галина Анатоліївна</i> УРОК З ЧИТАННЯ У 1 КЛАСІ. ТЕМА: АЗБУКИ ВЧИТЬСЯ ЗАВЖДИ ПРИГОДИТЬСЯ	111
---	-----

<i>Головко Валентина Анатоліївна</i> ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ ШЛЯХОМ УПРОВАДЖЕННЯ НЕСТАНДАРТНИХ УРОКІВ	114
--	-----

<i>Григулич Олена Михайлівна</i> АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШКОЛЯРІВ ШЛЯХОМ УПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ПРИРОДОЗНАВСТВА	118
---	-----

<i>Дерманська Наталія Вікторівна</i> ВИХОВНА ГОДИНА. 1 КЛАС. ТЕМА: ПРИРОДА – НАШ ДРУГ	123
---	-----

<i>Дивачевська Алла Миколаївна</i> УРОК НАВЧАННЯ ГРАМОТИ. ПИСЬМО. 1 КЛАС. ТЕМА: АНАЛІЗ СКЛАДОВИХ ЕЛЕМЕНТІВ МАЛОЇ БУКВИ В. ПИСЬМО МАЛОЇ БУКВИ В. ПИСЬМО ЗАКРИТОЇ І ВІДКРИТОЇ БУКВИ В, ПРЯМИХ, ОБЕРНЕНИХ СКЛАДІВ З МАЛОЮ БУКВОЮ В. ВИЛУЧЕННЯ ЗАЙВОЇ БУКВИ З ГРУПИ БУКВ.	127
---	-----

<i>Кривко Валентина Григорівна, Грицюта Олена Анатоліївна</i> УРОК ЧИТАННЯ У 1 КЛАСІ. ТЕМА: ЗАКРІПЛЕННЯ ЗНАНЬ ПРО АЛФАВІТ. ЕДУАРД УСПЕНСЬКИЙ «КРОКОДИЛ ГЕНА ТА ЙОГО ДРУЗІ»	128
---	-----

<i>Лесняк Надія Володимирівна</i> ФОРМУВАННЯ ОЦІННИХ УМІНЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА _____	130
<i>Омельчук Володимир Васильович</i> КОНЦЕПЦІЯ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ШКОЛЯРА НА ОСНОВІ «ВИХОВНОГО ІДЕАЛУ» ГРИГОРІЯ ВАЩЕНКА _____	132
<i>Прокопець Людмила Ярославівна</i> УРОК ЧИТАННЯ В 4 КЛАСІ. ТЕМА "ЦЕ НАШЕ І ЦЕ ТВОЄ" _____	135
<i>Сингаївська Лариса Володимирівна</i> МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ ОПОРНИХ СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНИХ СХЕМ _____	140
<i>Сирочук Ніна Петрівна</i> УРОК – КОНЦЕРТ ПРИСВЯЧЕНИЙ МАМАМ І БАБУСЯМ. ТЕМА: ПОВТОРЕННЯ ТА ЗАКРІПЛЕННЯ ВИВЧЕНОГО В 1 КЛАСІ. _____	143
<i>Соколюк Олена В'ячеславівна</i> ВИКОРИСТАННЯ АКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ ОСНОВИ ЗДОРОВ'Я У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ _____	150
<i>Суржук Тетяна Борисівна</i> ІГРОВІ ФОРМИ РОБОТИ ТА ЇХ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ У ФОРМУВАННІ ФОНЕТИЧНОГО СЛУХУ ПЕРШОКЛАСНИКІВ _____	152
<i>Талащук Тетяна Миколаївна</i> ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОГО УЧНЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ _____	157
<i>Тимошенко Оксана Анатоліївна</i> ВИХОВНИЙ ЗАХІД. ТЕМА: "ХОДИТЬ ОСІНЬ КРАЙ ВІКОНЦЯ" _____	161
<i>Тишина Вікторія Вікторівна</i> ЛІТЕРАТУРНЕ ЧИТАННЯ. 3 КЛАС "ІНТЕЛЕКТ УКРАЇНИ". ТЕМА: БІБЛІЯ ЯК УСЕСВІТНЬО ВІДОМА РЕЛІГІЙНА ТА ЛІТЕРАТУРНА ПАМ'ЯТКА. ЛЕГЕНДИ ТА МІФИ ПРО ВСЕСВІТНІЙ ПОТОП. _____	167
<i>Ткачук Ольга Сергіївна</i> ФОРМУВАННЯ ОРФОГРАФІЧНИХ УМІНЬ І НАВИЧОК У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ _____	171
<i>Шутяк Володимир Георгійович</i> ОЗНАЙОМЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ З ВИРОБНИЦТВОМ ПАПЕРУ, ЙОГО ВИДАМИ, ВЛАСТИВОСТЯМИ Й ВИКОРИСТАННЯМ _____	175

Наукове видання

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА

Матеріали

III науково-практичної Інтернет-конференції

“Сучасний вчитель початкової школи: актуальні тенденції та пріоритети”

30 листопада – 1 грудня 2016 року
м.Рівне

Відповідальна за випуск – Колупасєва Т.Є.

Комп'ютерна верстка – Соловей Л.М.

Формат 60х84/16 . Папір офсетний.
Гарнітура Times New Romans.
Ум. друк. арк.. 10,8. Тираж 100 прим.

Видруковано: Кафедра педагогіки початкової освіти РДГУ
вул. Остафова, 31, каб. 02, м. Рівне, 33000
тел. 0-362-62-00-84